

Важливою складовою успішної роботи органів влади є взаємодія з громадськими організаціями, які здійснюють контроль за діяльністю державних органів та представляють інтереси громадськості. Інституції громадянського суспільства мають бути повністю інформовані про діяльність державних органів та мати можливість вносити свої пропозиції та рекомендації щодо політики, що здійснюється.

Отже, взаємодія органів влади з громадськістю має бути основою демократичного суспільства та забезпечувати прозорість та відкритість у діяльності державних органів. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та розробка нових комунікативних підходів у діяльності органів влади має стати пріоритетом для підвищення якості життя населення та розвитку демократичного суспільства в Україні.

Бібліографічний список:

1. Колосок С. В. Зв'язки з громадськістю у формуванні іміджу органів державного управління: дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01. Одеса, 2003. 204 с.

2. Бажинова О.А. Механізми комунікації влади та громадськості в умовах глобалізації. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/putp/2012-4/doc/4/06.pdf>

3. Древаль Ю.Д., Кузнецов А.О., Заїка С.О. Соціокультурний аспект політичної модернізації. *Актуальні проблеми державного управління*: зб. наук. праць. Х.: Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2020. № 1(57). С. 165-173.

4. Дегтяр О. А. Інформаційно-комунікативна діяльність в державному управлінні як інструмент інтенсифікації соціального партнерства. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=623>

5. Zaika S.O., Kuskova S.V., Gridin O.V. Communications as an effective management instrument. *Вісник ХНТУСГ: економічні науки*. 2019. Вип. 206. С. 201-213.

УДК: 332.72

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Клеріні Г.В., кандидат юридичних наук,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Розгорнута російською федерацією широкомасштабна агресивна війна суттєво вплинула на економіку нашої країни, зокрема на її аграрний сектор. Вторгнення російських окупантів на територію України спричинило руйнування налагоджених аграрних процесів,

логістичних ланцюгів. Велика кількість посівних площ нині замінована або непридатна до використання через наслідки масованих бомбардувань, до частини земель немає доступу, ворог свідомо знищує склади та сільгосптехніку. Аграрний сектор економіки України став прямою жертвою війни розв'язаною росією. За таких надзвичайно складних умов особливої актуальності набуває питання державного регулювання аграрного сектору, який є важливою стратегічною галуззю української національної економіки України. Державне регулювання аграрного сектору економіки – це один з пріоритетних напрямів державної політики в умовах дії режиму воєнного стану, який повинен бути не просто дієвим з точки зору показників економічної та соціальної ефективності, але й стимулювати становлення України як аграрної держави в післявоєнний період.

У науковій літературі, державне регулювання аграрної сфери економіки визначається, як основана на законодавстві одна з форм державного впливу на агропромисловий сектор України шляхом встановлення та застосування державними органами правил, спрямованих на коригування економічної діяльності суб'єктів аграрного господарювання з метою досягнення підприємствами агропромислового сектору максимальної ефективності для задоволення потреби населення у продуктах харчування, а промисловості – у сировині.

На думку В. Андрійчука, державне регулювання аграрного сектору представляє систему економічних, фінансових, правових, організаційних і соціальних заходів, що здійснюються державою для ефективного і стабільного розвитку аграрного виробництва та повного забезпечення населення якісним продовольством за прийнятними ринковими цінами [1, с. 56].

Отже, державне регулювання агропромислового сектору економіки можна визначити, як систему засобів та інструментів для здійснення підтримуючої, компенсаційної, обмежувальної та іншої регулюючої діяльності держави, спрямованої на створення умов ефективного функціонування агропромислового ринку та вирішення складних соціально-економічних проблем розвитку національної економіки та продовольчої безпеки всього суспільства.

При формуванні основних напрямків державного регулювання аграрного сектору в умовах дії правового режиму воєнного стану особливої актуальності набувають питання щодо визначення цілей, завдань і моделей їх виконання, бо саме від цього залежить стратегічний розвиток аграрної економіки у післявоєнний період та подолання системних проблем та ризиків, які виникають в умовах сьогодення.

Стратегічні цілі державного регулювання аграрного сектора повинні бути спрямовані у першу чергу на:

- розробку та затвердження ефективної нормативно-правової бази регулювання аграрного сектора;
- визначення основних напрямків розвитку аграрного сектору у після воєнний період;
- створення сприятливих умов для збереження навколишнього середовища;
- зміцнення конкурентоспроможності агропромислової галузі;
- підтримання стабільної економічної ситуації в аграрному секторі;
- захист внутрішнього продовольчого ринку;
- забезпечення і гарантування продовольчої безпеки в країні та світі.

Основними завданнями державного регулювання аграрної сфери економіки в першу чергу є забезпечення економічного зростання галузі, яке визначає прогрес національної економіки держави, і передбачає збільшення виробництва сільськогосподарської продукції, підвищення продуктивності праці в галузі, а також формування раціональної структури попиту й асортименту продукції; забезпечення сталості розвитку аграрного виробництва завдяки стабільності ринкових цін, запобіганню та стримуванню гіперінфляції, підтримки на певному рівні зайнятості сільського населення, забезпечення збалансованості доходів і витрат у аграрному бюджеті і зовнішній торгівлі, попередження появи великого бюджетного дефіциту, зовнішнього боргу або негативного сальдо в зовнішній торгівлі сільськогосподарською продукцією; забезпечення економічної справедливості у розвитку сільського господарства [2].

Невід’ємною складовою державного регулювання агропромислового сектору є державна підтримка, що здійснюється за рахунок створення сприятливих умов для їх функціонування, компенсації втрат, страхування від можливих втрат, сприяння в отриманні кредитів тощо. Державна підтримка повинна полягати в наданні агропромислового сектору як необхідної матеріальної і фінансової допомоги, так і в забезпеченні сприятливих умов виробництва. Причому вона повинна охоплювати не тільки агропромисловий сектор, але і залежні від нього інші галузі і сфери аграрного сектора економіки.

На думку Андрусенка Г.О., метою державної підтримки сільського господарства є забезпечення стійкого розвитку сільськогосподарського виробництва і на цій основі задоволення внутрішнього попиту на продовольство, а промисловості – на

сировину, створення умов для соціального розвитку села. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі основні завдання, що передбачають: підвищення прибутковості виробничої діяльності сільськогосподарських товаровиробників; здійснення структурних змін у сільському господарстві, стимулювання зростання обсягів виробництва і розширення збуту продукції, підвищення технологічного рівня аграрного виробництва, забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках [3, с. 10]. В умовах воєнного стану важливим є питання не тільки одержання державної підтримки, а і ефективного її використання. Організаційно-економічний механізм державної підтримки агропромислового виробництва повинен формуватися на підставі таких принципів:

- достатність, гласність і контроль виділених бюджетних засобів і суворе планування бюджетного фінансування;
- своєчасність надання підтримки й сприяння в рішенні невідкладних проблем агропромислового комплексу;
- доступність, гнучкість і прозорість державної підтримки для різних видів господарств;
- облік регіональних особливостей при фінансуванні бюджетних програм і формуванні єдиного ринкового простору.

З початку повномасштабної війни аграрний сектор економіки України опинився у надто складному становищі і держава була змушена реагувати шляхом прийняття відповідальних рішень та внесення ряду змін в законодавство, що регулює діяльність аграрного сектору. Зокрема було прийнято ряд нормативно-правових актів, а саме: 7 квітня 2022 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану» від 24 березня 2022 № 2145-ІХ, яким зокрема, доповнено Земельний кодекс України пунктами 27 та 28 Перехідних положень, що регулюють земельні відносини під час дії воєнного стану [4]. 09 червня 2022 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану» від 12 травня 2022 № 2247-ІХ, що покликаний додатково спростити та забезпечити оперативне розміщення виробничих потужностей підприємств, які були переміщені з зони ведення бойових дій [5]. 27 травня 2022 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо безперервного виробництва та постачання сільськогосподарської

продукції під час воєнного стану» від 12.05.2022 № 2246-IX [6]. 17 березня 2022 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» від 15 березня 2022 № 2120-IX [7]. Податковий кодекс України було доповнено положенням, відповідно до якого плата за землею (земельний податок та орендна плата за земельні ділянки державної та комунальної власності) не нараховується та не сплачується. Така податкова пільга діятиме з 1 березня 2022 року по 31 грудня року, наступного за роком, у якому припинено або скасовано воєнний, надзвичайний стан.

Аналізуючи вище викладене можна констатувати, що в умовах дії правового режиму воєнного стану основною метою державного регулювання аграрного сектора економіки є коригування економіки і запобігання кризовим явищам задля ефективного функціонування аграрного сектору на засадах сталого розвитку для забезпечення економічної безпеки держави. Державне регулювання аграрної сфери економіки полягає у тому, що держава шляхом застосування правових, адміністративних та економічних важелів регулює поведінку суб'єктів агропромислового сектору, визначає перспективи розвитку аграрної сфери економіки, виконує спрямовуючу роль щодо реалізації довготривалих програм розвитку. Система державного регулювання має бути гнучкою, відповідати як поточним, так і довгостроковим потребам аграрного сектору. Для досягнення поставленої мети необхідно забезпечити чітку законодавчу регламентацію у цій сфері, що у свою чергу має сприяти створенню міцної матеріальної основи для зростання добробуту народу, підтримку балансу соціально-економічних інтересів різних верств населення, збереження територіальної цілісності нашої держави.

Бібліографічний список:

1. Андрійчук В.Г. Теоретико-методологічне обґрунтування ефективності виробництва. *Економіка АПК*. 2005. № 5. С. 52-63.
2. Романець О.А. Сутність та зміст державного регулювання аграрної сфери економіки. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2011. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2011_5_13
3. Андрусенко Г.О. Стратегія державного регулювання аграрної сфери АПК. *Актуальні проблеми державного управління*. Х., 2003. № 2, Ч. 2. С. 9-14.
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану» від 24 березня 2022 № 2145-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-20#Text>

5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану» від 12 травня 2022 № 2247-ІХ.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2247-20#Text>

6. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо безперерйного виробництва та постачання сільськогосподарської продукції під час воєнного стану» від 12.05.2022 № 2246-ІХ.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2246-20#Text>

7. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» від 15 березня 2022 № 2120-ІХ.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>

УДК: 338.2

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Колмакова О.М., кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний університет міського
господарства ім. О.М. Бекетова, м. Харків, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0908-5445>

У сучасних умовах підприємства мають пристосовуватися не лише до зміни соціально-економічних змін, а й до геополітичних змін.

Той факт, що Європа після двох катастрофічних світових воєн і лише за два покоління політиків створила стабільний мирний порядок і встановила демократію як беззаперечну політичну норму на (майже) всьому континенті, є історичним.

Післявоєнна Європа, демократичними політиками в південній і Східній Європи, а також населенням усіх європейських країн, досягла доволі високої політичної зрілості. Представляючи всіх на

Проте, на відміну від часто цитованих ейфорійних очікувань кінця історії, об'єднання Європи все ще перебувають у перехідному періоді та стикаються зі значними проблемами.

Три основні з зазначених проблем наведені нижче [1-3].

Першим викликом є триваючі зміни в демократичних системах. Демократія не є вічно фіксованою моделлю, а піддається постійним змінам.